

Anna Przybylska
nauczycielka języka polskiego
Gimnazjum w Nowym Tomysłu

WYKORZYSTANIE KOMPUTERA NA LEKCJACH JĘZYKA POLSKIEGO W GIMNAZJUM

Szybki rozwój społeczno-ekonomiczny i kulturalny świata oraz gwałtowne przemiany naukowo-techniczne pociągają za sobą istotne konsekwencje dla szkolnictwa. Edukacja musi stać na takim poziomie, aby nie tylko nie pozostawać w tyle, ale wspierać i wpływać na rozwój danego kraju. Również w Polsce podejmuje się próby modernizacji systemu oświatowego zmierzające w kierunku unowocześnienia szkolnictwa, przystosowania go do realizacji nowych zadań, które wynikają ze zmieniających się stale warunków życia gospodarczego, społecznego i kulturalnego. Kształcenie ludzi, już nie tylko młodzieży, musi odbywać się na coraz wyższym poziomie.

We wprowadzeniu do *Poradnika dla nauczycieli gimnazjum* pt. „*Nauka z komputerem*” autorstwa prof. Macieja M. Sysła czytamy: *Jednym z zadań współczesnej szkoły jest przygotowanie uczniów do życia w społeczeństwie informacyjnym, czyli w warunkach w których informacja, wraz z całą technologią informacyjną posługiwania się nią, staje się jednym z najważniejszych czynników, decydujących o poziomie życia obywateli, społeczności lokalnych i całych społeczeństw.*

Rozwój szkolnictwa i obserwowane w nim przemiany obejmują swym zasięgiem wszystkie szczeble i poziomy kształcenia. Obejmują zatem gimnazja powstałe właśnie w wyniku reformy oświaty, a w nich również przedmioty humanistyczne, które zwykle uważa się za bardziej konserwatywne, jeśli chodzi o wprowadzanie nowości.

Jako nauczycielka języka polskiego chciałabym się zająć poszukiwaniem nowych metod i środków do lepszej, efektywniejszej realizacji zadań, jakie stawia przede mną szkoła. Współczesność oferuje nam wiele różnych środków technicznych, wśród nich są komputery. Komputer jest

narzędziem, które służy do przechowywania, przetwarzania i przesyłania informacji. Stał się nowoczesną pomocą w pracy intelektualnej człowieka. Myślę, że może stać się interesującym narzędziem ułatwiającym przyswojenie wiadomości i umiejętności polonistycznych. Może wpływać mobilizująco na pracę młodego człowieka, pobudzić go do dalszych poszukiwań, do podejmowania różnych prób rozwiązania danego problemu.

Chciałabym zaproponować kilka pomysłów wykorzystania komputera i jego zasobów na lekcjach języka polskiego, możliwości połączenia treści polonistycznych z nowoczesnymi metodami nauczania i technicznymi środkami dydaktycznymi. Zaproponowane scenariusze mają uatrakcyjnić lekcje oraz ułatwić zrozumienie i przyswojenie określonych wiadomości i umiejętności.

Są one wynikiem szczegółowego przeanalizowania wypisów z podstawy programowej, łączących treści polonistyczne i ścieżki edukacyjnej – edukacja czytelnicza i medialna z informatyką oraz standardami wymagań jakich oczekuje się od ucznia po trzyletniej edukacji w gimnazjum.

Wybór i uzasadnienie realizacji tematów.

Scenariusze trzech tematów przeznaczone są do realizacji na czterech godzinach lekcyjnych (jeden temat jest dwugodzinny). Zastosowałam w nich prezentacje przygotowane za pomocą programu POWER POINT oraz Internetu.

Wybrałam ten program, aby uatrakcyjnić lekcje, które w dwóch przypadkach zaplanowałam jako wykładowe, trzecia to przygotowanie do napisania recenzji. Forma wykładowa jest trudna w odbiorze dla dziecka w wieku gimnazjalnym, nie należy z niej jednak zupełnie rezygnować, szczególnie w klasie trzeciej, gdy uczeń stoi u progu liceum. Zatem trzeba zrobić wszystko, by wykład stał się jak najbardziej przystępny.

Jedną z takich możliwości jest pogładowy sposób przedstawienia treści wykładu. Należy wyjść poza ramy rutynowych zaleceń zapisu na tablicy dat, nazwisk, terminów, wyzyskiwania plansz, schematów. Daleko

ważniejsze wydaje się sięganie po nowocześniejsze i atrakcyjniejsze pomoce, gdyż lepiej docierają one do młodego odbiorcy, pobudzają jego myślenie, ułatwiają zapamiętanie. Żywy i urozmaicony tok wykładu zapobiega rozproszeniu uwagi i znużeniu monotonią.

Jedną z lekcji jest biografia autora. Niestety dostrzegamy proces odchodzenia od biografii pisarzy, a przecież dydaktyka literatury wyznaczyła wiedzy biograficznej ważne funkcje. Jest ona czynnikiem ułatwiającym zrozumienie dzieła, genezę powstania, zwraca uwagę na trud pracy artystycznej. Nie należy zatem zupełnie odchodzić, lecz wykorzystywać dostępne i atrakcyjne środki, jakim jest komputer i bogate oprogramowanie.

Praktycznym, wygodnym i efektywnym wydaje się też być zastosowanie prezentacji do zapoznania z budową i funkcjonowaniem teatru greckiego, a także przypomnienie obrazów z filmu, jako przygotowanie do wykonania zadania, jakim jest napisanie recenzji.

Scenariusz pierwszy.

Scenariusz lekcji języka polskiego dla klasy III gimnazjum z działu kształcenie literackie.

Temat lekcji: *Adam Mickiewicz – romantyczna biografia.*

Czas: jedna godzina.

Cele lekcji:

- poszerzenie i utrwalenie faktów z biografii Mickiewicza,
- przybliżenie osobowości artysty i procesu twórczego,
- poznanie panoramy kulturowej epoki, otwierający możliwość konkretnego zobrazowania społecznych warunków pracy literackiej i roli pisarza,
- poznanie wybitnych utworów literatury polskiej,
- doskonalenie umiejętności recytacji.

Metody:

- metoda podająca (wykład wzbogacony prezentacją),
- metoda zajęć praktycznych (recytacja z wykorzystaniem dotychczasowych umiejętności, umiejscowienie na osi czasu).

Formy organizacyjne lekcji: wykład, praca jednostkowa.

Środki dydaktyczne: komputer, płyta CD, program komputerowy POWER POINT, podręczniki, gazetka ścienna.

Przebieg lekcji:

Zadaniem wybranych uczniów było przygotowanie ładnej recytacji poznanych wcześniej fragmentów bądź całych utworów Mickiewicza.

1. Poinformowanie uczniów o celach i organizacji pracy na lekcji. Lekcja składa się z trzech zasadniczych części, a mianowicie z recytacji poznanych w szkole podstawowej i gimnazjum utworów Adama Mickiewicza, z wykładu połączonego z prezentacją pt. „*Adam Mickiewicz - życie i twórczość*” oraz ćwiczenia z zaznaczeniem na osi czasu.
2. Recytacja wybranych utworów Mickiewicza. Przygotowani wcześniej uczniowie siadają w półokręgu na czele klasy, kolejno wstając recytują. Pozostała część klasy słucha i notuje tytuły usłyszanych utworów.
3. Zasadnicza część lekcji to wykład połączonego z prezentacją w programie Power Point biografii autora.

Slajd I Adam Mickiewicz – życie i twórczość.

Slajd II

Portret wieszcz

*(...) Razem, młodzi
przyjaciele!... W szczęściu
wszystkiego są wszystkich
cele; Jednością silni,
rozumni szalem, Razem,
młodzi przyjaciele!... (...)*

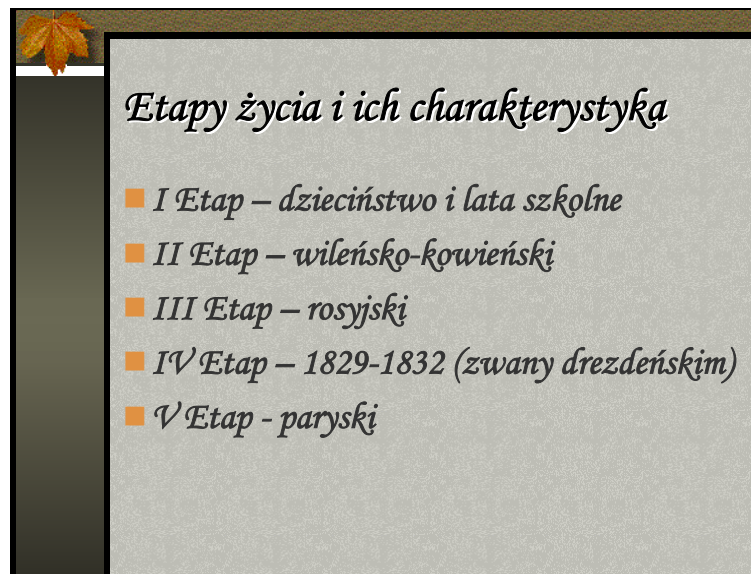
„Oda do młodości”- fragment

(24.XII.1798-26.XI.1855)

Adam Mickiewicz urodził się w końcu XVIII wieku, jego dzieciństwo i młodość przypadające już na wiek XIX, to schyłek jednej epoki zwanej potem oświeceniem i rozwój drugiej zwanej romantyzmem. W tych burzliwych przemianach brał Mickiewicz czynny udział. Już jeden z pierwszych jego wierszy zatytułowany „Oda do młodości”, którego fragment widzicie obok portretu wieszczka nawołuje młodych do energicznych zmian. Wyrazem kontynuacji i wierności tym słowom jest cała późniejsza twórczość poety.

Slajd III Największe dzieła i rok ich powstania.

- Oda do młodości - 1820
- Ballady i romanse - 1822
- Grażyna - 1823
- Dziady cz.II,IV - 1823
- Sonety krymskie - 1826
- Konrad Wallenrod - 1828
- Dziady cz.III - 1832
- **Pan Tadeusz - 1834**

Slajd IV

Etapy życia i ich charakterystyką

- *I Etap – dzieciństwo i lata szkolne*
- *II Etap – wileńsko-kowieński*
- *III Etap – rosyjski*
- *IV Etap – 1829-1832 (zwany drezdeńskim)*
- *V Etap - paryski*

Życie Mickiewicza można podzielić na pięć etapów, pierwszym z nich będzie - dzieciństwo i lata szkolne, następny to okres wileńsko-kowieński, trzeci rosyjski, a czwarty, przypadający na lata 1829-1832 nazwano drezdeńskim. Ostatni najdłuższy etap w życiu Adama to okres paryski. Skąd te nazwy? Dlaczego taki podział? Otóż ...

Slajd V Dzieciństwo i młodość.

Adam Mickiewicz przyszedł na świat 24 grudnia 1798 r. w Zaosiu. Wychowywał się w pobliskim Nowogródku, gdzie ojciec jego, Mikołaj, zdeklasowany szlachcic herbu Poraj, pracował jako obrońca sądowy. Matka Barbara Majewska też wywodziła się z drobnej szlachty. Na własne więc siły i umiejętności - nie zaś na szlacheckie pochodzenie czy też dziedziczne majątki - mógł liczyć również Adam.

W 1812r. głęboko przeżywa pożar Nowogródka, śmierć ojca i przemarsz wojsk Napoleona.

Po ukończeniu miejscowej, prowadzonej przez dominikanów, szkoły (1815) udał się na studia filologiczno-historyczne do Wilna.

Slajd VI Etap wileńsko-kowieński.

Nazwą taką określa się ów okres życia Mickiewicza, gdyż związany jest z dwoma miastami: najpierw studia w Wilnie 1816-1819, potem praca w szkole w Kownie. Studiując, utrzymywał się ze stypendium, które po ukończeniu studiów (1819) musiał odpracować jako nauczyciel szkoły powiatowej w Kownie (1819 - 1823).

Slajd VII Kształtowanie się osobowości.

W czasie studiów wpływ na kształtowanie się jego osobowości, poziomu wiedzy i poetyckiego talentu wywarli zwłaszcza tacy profesoro- wie, jak filolog klasyczny Ernest Grodeck, historyk i teoretyk literatury Leon Borowski oraz historyk Joachim Lelewel.

Slajd VIII Wydarzenia.

Zdominowały ten okres następujące wydarzenia:

- kontakty i przyjaźnie z młodymi studentami, udział w związkach filomatów i filaretów.
- nieszczęśliwa miłość do Maryli Wereszczakówny, której rodzina uznała młodego, niezbyt bogatego poetę za partię nieodpowiednią dla swojej córki.

Slajd IX Etap rosyjski.

Rok 1823 odmienił żywot Mickiewicza. Wykryto organizację filomatów, rozpoczął się proces, Mickiewicz został uwięziony w Wilnie, a potem zesłany w głąb Rosji – stąd nazwa tego okresu (rosyjski). W tym okresie spotykał w Rosji i zaprzyjaźnił się z tamtejszymi romantykami – buntownikami (K.Relejewem, A. Puszkinem).

Slajd X Etap drezdeński.

W roku 1829, dzięki przyjaciółom, udało się Mickiewiczowi załatwić wyjazd do Europy. Półtoraroczna podróż objęła Niemcy, Włochy i Szwajcarię. We Włoszech(1830) zastaje go informacja o powstaniu

listopadowym. Mickiewicz zdecydował się wyruszyć do Polski, dotarł do Wielkopolski, lecz do Królestwa nie udało się mu przedostać. Wraz z falą emigracji znalazł się w Dreźnie. 31.VII.1832 przybył do Paryża, gdzie osiedlił się na dłużej.

Slajd XI Etap paryski

W Paryżu Mickiewicz przebywał już na stałe. W 1834 ożenił się z Celiną Szymanowską. Rok 1839/40 spędził w Lozannie w Szwajcarii jako profesor literatury łacińskiej. W 1840 objął katedrę literatur słowiańskich w College de France w Paryżu. W roku 1844 wykłady zawieszono, między innymi za polityczną wymowę wykładów i propagowanie towianizmu.

Slajd XII Na emigracji.

- Rozwijał wśród emigracji polskiej żywą działalność polityczną i publicystyczną.
- Aktywnie włączył się w wydarzenia Wiosny Ludów.
- W 1848 roku utworzył we Włoszech Legion Polski.

Slajd XIII Kres życia.

- W życiu prywatnym układało mu się źle. Żona ciężko chorowała, Mickiewicz stracił pracę i musiał podjąć stanowisko bibliotekarza.
- 26.XI.1855 roku w Stambule wielki polski poeta niespodziewanie zakończył życie.
- Ciało znanego już wtedy twórcy pochowano w Paryżu, a w 1890 roku przeniesiono trumnę do katedry wawelskiej.

4. Ćwiczenie praktyczne dla uczniów: umieścić na osi czasu najważniejsze wydarzenia z życia i twórczości Adama Mickiewicza.
5. Podsumowanie pracy na lekcji.
6. Zadanie domowe: naucz się biografii Mickiewicza.

Scenariusz drugi.

Scenariusz lekcji języka polskiego dla klasy III gimnazjum z działu kształcenie literackie i kulturowe.

Temat lekcji: *Piszemy recenzję z filmu Andrzeja Wajdy „Pan Tadeusz”.*

Czas: dwie godziny.

Cele lekcji:

- przygotowanie uczniów do świadomego odbioru dzieła filmowego,
- dłuższe wypowiedzi o filmie, posługiwanie się słownictwem związanym z filmem,
- ćwiczenie recenzji jako pisemnej formy wypowiedzi.

Metody:

- metoda podająca (zasady pisania recenzji),
- metoda zajęć praktycznych (próby pisania recenzji).

Formy organizacyjne lekcji: praca zbiorowa, praca jednostkowa.

Środki dydaktyczne: komputer, płyta CD, program komputerowy POWER POINT, przykładowe recenzje np. z czasopisma „Film”.

Przebieg lekcji:

Uczniowie wcześniej obejrzelili adaptację filmową poematu Adama Mickiewicza pt. *Pan Tadeusz* w reżyserii Andrzeja Wajdy.

Pierwsza lekcja.

1. Poinformowanie uczniów o celach i organizacji pracy na lekcji. (Zasadnicze elementy lekcji to: czytanie przykładowych recenzji, wspólne ustalenie podstawowych cech i elementów formy pisemnej zwanej recenzją, prezentacja zasad i planu pisania recenzji, przypomnienie niektórych informacji i scen z filmu w formie prezentacji komputerowej, zapoznanie z kryteriami oceny recenzji, samodzielne próby pisania.)
2. Rozdanie uczniom przykładowych recenzji (po jednej na ławkę) z prośbą o głośne odczytanie niektórych z nich (2-3 przykłady).

3. W formie pracy zbiorowej wypowiedzianie uwag, wskazywanie wspólnych cech wysłuchanych tekstów, ustalanie elementów składających się na recenzję. Próba formułowania pytań pomocnych w kształtowaniu własnej opinii o filmie, np.
- Czy podoba mi się obsada aktorska?
  - Czy wszyscy dobrze grają swoje role?
  - Jaka jest relacja między scenariuszem filmu a oryginalnym tekstem „Pana Tadeusza”?
  - Co sędzę o scenografii?
  - Jaką funkcję pełni muzyka?
  - Czy środki, jakimi dysponuje film, podniosły wymowę poematu czy może osłabiły?
4. Prezentacja zasad i planu pisania recenzji na monitorach komputerów uczniowskich z możliwością wydrukowania.

RECENZJA

Recenzja – opublikowane w prasie lub innych środkach społecznego przekazu omówienie nowej publikacji książkowej lub imprezy artystycznej (spektaklu, koncertu, wystawy itp.). Zawiera zazwyczaj podstawowe informacje o przedmiocie oraz jego ocenę.

Pojecie wg „Słownika terminów literackich” M. Głowińskiego.

Recenzja to gatunek publicystyczny, polegający na krytycznej (pozytywnej lub negatywnej) analizie książki, filmu, spektaklu teatralnego, audycji radiowej, koncertu, wystawy).

Składa się ona z dwóch części:

- **sprawozdawczej** – informacja o tytule, autorze, temacie, czasie i miejscu zdarzeń, bohaterach, a w przypadku filmu czy spektaklu, także o aktorach, reżyserze, scenografie itp.;
- **oceniającej** – np. reżyser i jego artystyczna wizja, wierność lub dowolność realizacji wobec pierwotnego tekstu, scenografia, gra aktorów, kostiumy, oprawa muzyczna, tło i nastrój, ocena zachęcająca lub odradzająca.

PLAN RECENZJI

- Tytuł (powinien zachęcić do przeczytania recenzji).
- Zdanie wprowadzające (tytuł, autor omawianego utworu, sposób zetknięcia się z dziełem).
- Określenie problematyki utworu (gatunek, rodzaj, o czym opowiada).
- Krótka informacja o filmie i jego twórcach (reżyser, obsada).
- Krytyczna analiza poszczególnych elementów struktury dzieła (akcja, scenariusz, gra aktorska, zdjęcia, muzyka, kostiumy)
- Porównanie filmu z dziełem literackim.
- Twoja ocena dzieła filmowego (czy warto go obejrzeć? komu byś go polecił? A może jesteś rozczarowany?).

UWAGA

- Nie unikaj własnych opinii i komentarzy!
- Część sprawozdawcza i oceniająca nie muszą następować kolejno po sobie, mogą się przenikać!
- Recenzja jest sprawozdaniem, ale nie każde sprawozdanie jest recenzją!

5. Lekcję pierwszą kończymy wydrukowaniem zasad pisania recenzji i jej planu z poleceniem szczegółowego zapoznania się.

Lekcja druga.

6. Lekcję drugą rozpoczynamy od sprawdzenia przygotowania do lekcji i wspólnego przypomnienia, jak napisać recenzję.
7. Przypomnienie niektórych informacji i scen z filmu, wykorzystując do tego celu prezentację komputerową przygotowaną przy użyciu programu Power Point i Internetu.

Prezentacja filmowej adaptacji „Pana Tadeusza” Andrzeja Wajdy

8. Przed przystąpieniem do ćwiczeń praktycznych zapoznanie uczniów z kryteriami, według których będzie oceniana praca pisemna. Kryteria oceny uczniowie mają w swoich komputerach, mogą sobie wydrukować i zabrać do domu.

KRYTERIA OCENY RECENZJI		PUNKTACJA (0 – 20)
TEMAT I FORMA (7 pkt.)		
1.	Tekst jest zgodny z tematem.	0 - 1
2.	Dokładne informacje o dziele (dotyczące autora, tytułu dzieła, genezy, problematyki, treści, itd.).	0 - 1
3.	Ocena dzieła według kryteriów obowiązujących w danej dziedzinie sztuki.	0 - 1
4.	Zachęcenie odbiorcy do poznania dzieła.	0 - 1
5.	Podsumowanie – wyraźna ocena dzieła.	0 - 1
6.	Temat został opracowany oryginalnie i twórczo.	0 - 1
7.	Praca jest poprawna pod względem rzeczowym.	0 - 1
KOMPOZYCJA (3 pkt.)*		
8.	Praca zawiera część informacyjną i krytyczną (oceniającą).	0 - 1
9.	Tekst jest logicznie uporządkowany.	0 - 1
10.	Tekst jest spójny.	0 - 1
JĘZYK I STYL (6 pkt.)*		
11.	Poprawne pod względem znaczeniowym słownictwo. Poprawna odmiana wyrazów oraz budowa zdań. Trafnie dobrane środki językowe.	0 – 3 3 bł. - 3 pkt. 4 bł. - 2 pkt. 5 bł. - 1 pkt. 6bł. - 0 pkt.

12.	Styl funkcjonalny dostosowany do formy wypowiedzi i tematu.	0 - 1
13.	Pojawia się odpowiednie słownictwo (np. wyrazy o charakterze wartościującym w części oceniającej).	0 - 1
14.	Bogactwo języka.	0 - 1
ZAPIS (4 pkt.)*		
15.	Poprawna ortografia.	0 – 2 0 bł. – 2 pkt. 1 bł. – 1 pkt. 2 bł. – 0 pkt.
16.	Poprawna interpunkcja (dopuszczalne 3 błędy).	0 - 1
17.	Estetyka pracy, np. przejrzysty układ graficzny (akapity), staranne pismo.	0 - 1

* Praca musi zajmować co najmniej 1 stronę arkusza A4. Jeżeli jest krótsza, oznaczone gwiazdką poziomy nie podlegają ocenie.

PUNKTACJA

20 pkt. – celujący

19 – 18 pkt. – bardzo dobry

17 – 14 pkt. – dobry

13 – 10 pkt. – dostateczny

9 – 7 pkt. – dopuszczający

poniżej 7 pkt. – niedostateczny

9. Ćwiczenia praktyczne, próba napisania recenzji. Uczniowi pracują samodzielnie pod okiem nauczyciela.

10. Czytanie fragmentów tekstów.

11. Zadanie domowe: Dokończ rozpoczętą na lekcji recenzję.

Scenariusz trzeci

Scenariusz lekcji języka polskiego dla klasy III gimnazjum z działu kształcenie literackie i kulturowe.

Temat lekcji: *Początki europejskiego teatru.*

Czas: jedna godzina.

Cele lekcji:

- poznanie genezy, wyglądu i funkcji teatru greckiego,
- kształtowanie świadomości naszej przynależności do kultury europejskiej, zwanej też śródziemnomorską,
- wprowadzenie pojęcia internacjonalizmów językowych,
- Wdrażanie do uważnego słuchania i notowania wykładu.

Metody: metoda podająca i oglądowa (wykład wzbogacony prezentacją).

Formy organizacyjne lekcji: wykład, praca jednostkowa.

Środki dydaktyczne: komputer, płyta CD, program komputerowy POWER POINT, imitacja wazy greckiej z malowidłem przedstawiającym boga wina i winnej latorośli Dionizosa, „Antygona” Sofoklesa i inne dramaty twórców greckich.

Przebieg lekcji:

1. Poinformowanie uczniów o celach i organizacji pracy na lekcji. Zapowiedz wykładu nauczyciela wzbogaconego o prezentację i inne środki poglądowe.
2. Polecenie zapisania tematu oraz dyspozycji – dla uporządkowania treści wykładu.
  - Dionizje – geneza teatru.
  - Wygląd teatru ateńskiego.
  - Od obrzędów kultowych do dzieła dramatycznego.
  - Widzowie i rola teatru w starożytnej Grecji.
  - Wybitni autorzy tragedii greckich.

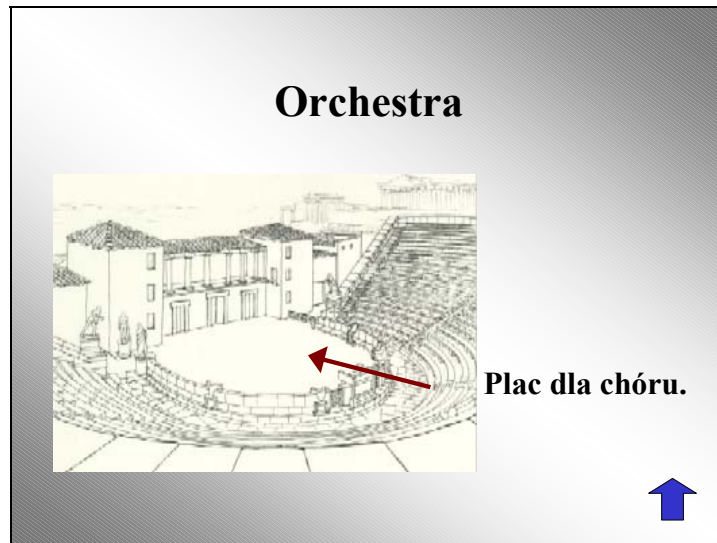
3. Polecenie notowania wykładu. Przypomnienie sposobów notowania, np. zwięzłe rozwinięcie dyspozycji, sporządzanie mapy mentalnej, tabel, rysunków, wykresów.
4. Pierwszą część wykładu nauczyciela rozpoczyna pokazanie uczniom współcześnie wykonanej wazy greckiej, imitującej wazy starożytne z malowidłem przedstawiającym Dionizosa – boga wina i winorośli.
Notatka: Źródło teatru – uroczystości ku czci Dionizosa – boga wina i winnej latorośli. Chór satyrów, czyli półkozłów, śpiewał na cześć Dionizosa pieśni zwane dytyrambami.
5. Druga część wykładu dotycząca budowy teatru greckiego prowadzona jest z wykorzystaniem prezentacji komputerowej. Czas przejścia od jednego slajdu do drugiego dość długi dający możliwość zanotowania najważniejszych pojęć.

Slajd I

Notatka: Teatr miał kształt amfiteatru, usytuowany u stóp Akropolu w Atenach. Najwcześniej powstał plac dla chóru, czyli orchestra,

Slajd IV

potem budynek przylegający, czyli skene, przekształcony później w pałac np. królewski. Miejsce, często podwyższone przed skene to proskenion. Część obiektu przeznaczona dla widzów to teatron. W czasach Sofoklesa chór składał się z 15 osób pod przewodnictwem koryfeusza. Aktorzy – najpierw jeden, potem dwóch, wreszcie trzech - występowali w maskach i na koturnach (podwyższonych butach dla lepszej ich widoczności). Akustyka w teatrze była doskonała.

Slajd VII

6. Część trzecia wykładu przejście od obrzędów ku czci boga do teatru.
Notatka: Etapy przeradzania się obrzędu w teatr: a) przekształcenie

się dytyrambów z pieśni lirycznych w opowiadania o wątkach mitologicznych, b) wprowadzenie aktora toczącego dialog z chórem, c) wprowadzenie drugiego, a potem trzeciego aktora, którzy już nie opowiadali, ale przedstawiali zdarzenia, d) zredukowanie roli chóru, e) doskonalenie budowy i języka tragedii (nazwa tragedii wywodzi się od nazwy satyrów, półkoźłów *tragos* – *koziół*, *ode* – *pieśń*).

7. Część czwarta wykładu: widzowie i rola teatru w starożytnej Grecji.
Notatka: Widzowie – bogaci i biedota (niezamożni dostawali od państwa dwa obole jako odszkodowanie za straconą dniówkę) – zasiadali na kamiennych ławach teatru. Wczuwając się w losy bohaterów przeżywali *katharsis*, czyli oczyszczenie (uwolnienie się od napięcia, agresji).

8. Wykład kończy się wskazaniem wybitnych autorów tragedii greckich z przybliżeniem postaci Sofoklesa i jego „*Antygony*” jako zapowiedź przyszłej lekcji. Prezentacja przyniesionych z biblioteki książek.
Notatka: Największy rozkwit literatury dramatycznej i teatru miał miejsce w V w. p.n.e., za czasów Peryklesa. Najwybitniejsi tragicy: Ajschylos, Eurypides, Sofokles – autor „*Antygony*”.
9. Polecenie uczniom wypisania, z notatek i materiałów ilustracyjnych prezentowanych na lekcji wyrazów pochodzenia greckiego

używanych do dziś w języku polskim i w większości języków europejskich. Wyjaśnienie, że choć zmieniły trochę lub zupełnie swoje znaczenie, to jednak ich genealogia jest oczywista, np.: teatr – teatron, scena – skene, proscenium – proskenion, epizod – epeisodion, tragedia – tragos. Są to wyrazy międzynarodowe – **internacjonalizmy**.

10. **Zadanie domowe:** Zapoznaj się z mitem Labdakidów. Przynieś na lekcję „*Antygonę*” Sofoklesa.

Myślę, że wykorzystaniem pracowni komputerowej powinni być zainteresowani wszyscy nauczyciele, bez względu na nauczany przedmiot, również poloniści.

DZIĘKUJĘ.

